Przesyłka opłacona ryczałtem

Nr. 20 (26) Vilnius, sekmadienis, 1929 m. gegužės mėn. 12 d. II metai.

VILNIAUS RYTOJUS

Savaitinis politikos, visuomenės ir literatūros iliustruotas laikraštis.

Išeina šeštadieniais.

REDAKCIJA ir ADMINISTRACIJA: Šv. Jono g-vė Nr. 8—1. Redakcija priima nuo 10 iki 12 val. Administracija priima 9— 2 val. po pietų.	REDAKCIJA straipsnius ir korespondencijas taiso ir trumpina savo nuožiūra. Nespausdintas korespondencijas ir smulkesnius straipsnius naikina Rankraščių savo lėšomis negrąžina.	PRENUMERATA: Metams—4 auks., pusei metų—2 aks., 3 mėn.—1 auksinas. Atskiro numerio kaina 10 skat. Užsienyje metams 1 doleris. Užsisakyti galima nemažiau kaip 3 mėnesiams.

Miesto storastijos parėdymu „Vilniaus Rytojaus" 19 (25) Num. buvo pereitą trečiadienį sukonfiskuotas.

Nenorėdami palikti mūsų skaitytojų be laikraščio, leidžiame naują numerį, nors žymiai sutrumpintą.

Lietuvių spaudos sukaktuvės.

1904 m. gegužės 7 d. (sen. st. balandžio mėn. 24 d.) nukrito retežiai, tie geležiniai pančiai, kuriais caro biurokratai 1865 metų rugsėjo mėn. 13 d. norėjo sukaustyti lietuviškąją knygą. 1863 metų lenkų sukilimas prieš carą Lietuvoje neturėjo pasisekimo ir greit buvo kazokų sugniaužtas. Ilgus amžius plitusiai ir stiprėjusiai Lietuvoje lenkybei buvo suduotas smūgis, bet didžiausias smūgis vis tik krito ant lietuvių galvos. Vilniaus, Kauno, Suvalkų, Gardino ir Kuršo gubernijose gyveno vienoje masėje suvargusi, bet sveika lietuvių tauta. Ji savo tikyba, kalba ir visu savo kasdieninio gyvenimo būdu buvo gryna i vakarų Europos tauta ir nieko bendra su rusais neturėjo.

Atskridęs iš šiaurės Maskvos dvygalvis erelis, sudraskė į šipulius anos gadynės Lietuvos-Lenkijos valstybę ir giliai įleido savo nagus į suvargusį lietuvių tautos kūną. Rusai ėmė varyti savo darbą „trimis kitais": caru, pravoslavija ir rusų kalba. Carui nusilenkti, pravoslaviją priimti ir rusiškai kalbėti—tokie paliepimai buvo žandarų, kazokų ir popų platinami lietuvių tarpe. Rusų politika stūmė lietuvius įlįsti arba rusų, arba lenkų bučin. Kad greičiau lietuvius atitraukus nuo lenkų ir suartinus su rusais, buvo uždrausta spausti lietuviškos knygos lietuvių-lotinų raidėmis ir liepta platinti lietuviškas knygas rusiškomis raidėmis.

Lietuviai tada atsidūrė tokioje padėty, kokioje randasi žuvytė: nori pasisukti vienon pusėn — stovi šamas, pasisukusi kiton—randa lydeką.

Daug gudų ir sulenkėjusių lietuvių lenkė tada galvas prieš rusus ir jiems gerinosi Vilniuje. Lietuviai, kaip ešeriai, pastatė savo sketerą, kad nei šamai, nei lydekos lengvai neprarytų. Nebsulauksi tu, maskoliau,—nebus taip, kaip nori! Gali surakinti žmogui rankas ir kojas, gali užrakinti ir uždrausti knygas, neužgniaušti mūsų lietuvių dvasios! Ji iš priespaudos atsikels!

Taip tarė nedidelis susipratusių lietuvių būrelis, jų širdys užsidegė senovės lietuvių tėvynės meilės liepsna, jie pasiryžo nepasiduoti priešams. Kovą laimėjo... Uždraudė rusai spausti knygas—jie pradėjo spausdinti daug geresnes užsienyje, uždarė rusai mokyklas — lietuvių pirkios pasidarė mokyklomis, neleido melstis lietuviškai bažnyčiose—kiekviename sodžiuje ir gražesnėse lietuvio sodybose atsirado Šv. Marijos garbei papuošti altorėliai arba paveikslai ir po sunkaus darbo lietuviai seni ir maži rinkosi gegužės mėn. ir kitu metu bendrai pasimelsti, papoteriauti, pagiedoti lietuviškai.

Siuto kazokai, pyko žandarai su policija, bet nieko lietuviams nepadarė. Baudžiavai nukritus nuo lietuvio pečių, atsigavome greit iš amžių snūdulio ir ėmėme svajoti net apie Nepriklausomąją... Japonų karas, Rusijoje bruzdėjimai, susipratusių lietuvių šauksmai čia ir užsieniuose, ypač Amerikoje — visa padarė, kad rusai patys 1904 m. paleido tuos pančius, kuriuos buvo lietuvių spaudai užmovę. Galima sakyti, jie numesta.

Laimėję vieną dalyką, siekėme didesnio. Aplinkybės susidarė, gal Dievo Apveizda taip sudarė, kad tas juodas rytų debesys nuslūgo nuo Lietuvos dangaus į rytus ir Lietuvoje sušvietė laisvės saulutė. Tiesa, jos spinduliai dar ne visur siekia, bet maži debesėliai ilgai saulės nebeužstos.

Taip gegužės 7 d. minime lietuvių laimėjimą kovoje už savo spaudos laisvę ir podraug atsimename tuos 25 metų darbus, kuriuos lietuvių visuomenė yra padariusi nuo tos dienos. Praeities laimėjimai paskatina mus visus uoliau ir vieningiau dirbti toliau lietuvių tautos darbą. Kiekvienam lietuviui turi rūpėti ne tik jo partijos, ar kuopelės, ne tik jo paties ir kaimynų, bet visos lietuvių tautos reikalai. Lietuvai nesigailėkime darbo, jai giedokime giesmes, rašykime knygas ir minėkime sukaktuves. Tegul mūsų širdyse dega dar didesnė Tėvynės meilė, tegul mūsų Tėvynė vis auga ir darosi gražesnė ir laimingesnė!

Tas ne lietuvis, kurs, sukaktuvių susilaukęs, savo lietuvišką plunksną parduotų svetimiesiems. Tas ne lietuvis, kurs lietuvių knygnešių ir Sibiran išvarytųjų darbuotojų krauju pašvęstą lietuvių spaudą kreiptų nedoros, netikėjimo, pykčio ir kitų blogybių platinimui savo brolių—tautiečių tarpe! Ko vertas būtų gydytojas, kurs vieton vaistų paduotų ligoniui nuodus? Lietuvių spaudos 25 metinėse sukaktuvėse reikia visiems ypač spaudos darbininkams krusterti ir nusikratyti tuos suodžius, kurie spaudos fabrike atsiranda. Savo suodžiai reikia valyti, svetimieji visiškai su visais jų darbais išmesti, kaip buvo metamos rusų raidėmis rašytos knygos.

St. Vilnėnas.

Gegužės 7 diena Vilniuje.

Lietuvių spaudos 25 metų atgavimo sukaktuves Vilniaus lietuviai šventė iškilmingai.

10 val. rytą šv. Mikalojaus bažnyčioje buvo atlaikytos iškilmingos mišios. Mišias atlaikė kun. Šambelionas d-ras A. Viskantas, pamokslą pasakė kun. d-ras V. Zajančkauskas. Mišių laike giedojo lietuvių mokinių choras.

Vakarą 7 val. šv. Mikalojaus salėje įvyko paskaita. Susirinkus publikai įžangos žodį pasakė Laikinojo Vilniaus Lietuvių Komiteto pirmininkas p. K. Stašys, nušviesdamas trumpai tos dienos iškilmių reikšmę ir svarbumą lietuvių tautai.

Po to skaitė paskaitą, savo atsiminimus, Lietuvių Mokytojų Seminarijos garbės dir. p. J. Kairiūkštis, kuris pergyveno visą spaudos draudimo laiką. Gerb. dir. Kairiūkščio paskaitos susirinkusieji išklausė dideliu susidomėjimu ir paskaita, kaipo gyvojo tų laikų liūdininko, padarė visiems didžiausio įspūdžio*) Pabaigus skaityti, publika dėkojo prelegentui karščiausiu delnų plojimu.

Tuo oficijalinė šventės dalis baigėsi. Po to jaunimas žaidė, o vyresnieji susirinko Lietuvių klubo butan, kur draugiškoje vakarienėje, dalijosi pergyventais tų laikų įspūdžiais. Ypač papasakojo daug atsitikimų iš tų laikų senesnieji mūsų veikėjai, kurių kiekvienam tuomet teko daugiau ar mažiau pasidarbuoti gabenant ir platinant lietuviškus laikraščius ir knygas.

Draugiška vakarienė prasitęsė iki 12 val. nakties.

*) Tą paskaitą atspausdinsime „Vilniaus Rytojaus" skiltyse. Red.

Pasikesinimas ant Lietuvos ministerių pirmininko prof. Voldemaro.

Pereito pirmadienio vakarą nežinomi piktadariai padarė pasikesinimą ant Lietuvos ministerių pirmininko prof. Voldemaro. Būtent 8 val. vakarą einant jam su žmona ir dviem adjutantais teatran, buvo duota keli šūviai. Vietoje nušautas adjutantas leitn. Gudinas ir sunkiai sužeistas prof. Voldemaro įsūnis, kuris, paskutinėmis žiniomis, mirė ligoninėje. Poniai Voldemarienei kulkos perėjo tik per rūbus. Beto mesta dvi bombos, kurios betgi nesprogo. Prof. Voldemaras, šaudant išlaikė ramybę ir nutilus šūviams davė atatinkamus parėdymus. Tuojau teatro rūmai ir visas sodas buvo apsuptas policijos, kuri, padariusi reviziją, suėmė kelioliką įtartinų asmenų.

Milžiniškos manifestacijos.

Kitą dieną, t. y. antradienį susirinko aikštėje milžiniška kelių dešimtų tūkstančių minia; kalbėtojai vienbalsiai pasmerkė niekšiškus teroristų darbus, pareikšdami ištikymybę dabartinei vyriausybei. Po to visa minia su vėliavomis nuėjo į prof. Voldemaro butą, kur išreiškė jam užuojautą. Pasirodžius balkone prof. Voldemarui entuziazmo pagauta minia šaukė džiaugsmingai „valio!". Prof. Voldemaras pareiškė susirinkusiems, kad **jokie pasikėsinimai, jokios granatos nepriversiančios jo paistraukti iš tautos sargybos.**

Tą ministerių pirmininko pareiškimą minia taip pat priėmė šauksmu „valio!

Vilniaus lietuvių visuomenė taip pat pareiškė telegrama savo užuojautą ir piktadariams pasmerkimą. Telegrama Kaune jau gauta.

Kaune ramu.

Gaunamomis žiniomis, Kaune visi įsitikinę, kad tai yra teroristų plečkaitininkų darbas. Kartu pranešama, kad nežiūrint pasikėsinimo ir suėmimų įtartinų žmonių, kaip Kaune taip ir visame krašte visiškai ramu. Iš visos Lietuvos plaukia užuojautos Lietuvos vyriausybei.

Laikai mainosi.

Po Didžiojo karo Lenkija yra gavusi iš Vokietijos plebiscito keliu Aukštąją Sileziją. Per tą plebescitą daugiausiai pasidarbavo lenkų veikėjas Korfanty. Dabar ateina žinių, kad tas pats Korfanty pradėjo varyti priešingą akciją. Jis ir jo vienminčiai, Varšuvos seimo atstovai, važinėja po šalį, rengia mitingus, ragina žmones nešvęsti gegužės 3 dienos šventės ir reikalauti... autonomijos. Jau keliose vietose policija buvo priversta įsikišti ir nutraukti susirinkimus. Iš tikrųjų, nesinorėtų tikėti, kad taip greit žmonių nusistatymas pasikeistų. Jei tai skelbtų vokiečių spauda, tuomet sakytum žmogus, kad prasimanymas; bet kai skelbia lenkų spauda, tai sunku netikėti.

Politinė apžvalga.

Vokiečių sostinė Berlynas šiemet turėjo triukšmingiausią gegužės mėn. 1 d. Čia komunistai mėgino kelti tikrą revoliuciją. Dvi dieni muštasi Berlyno gatvėse. Buvo dviejuose miesto kvartaluose padarytos barikados. Tas miesto dalis policija aptvėrė vielomis ir ten prasidėjo stačiai kautynės. Buvo paleisti net šarvuoti automobiliai. Sugriovus barikadas, komunistais atsidūrė ant namų stogų ir iš ten šaudė policiją. Užmuštų jau suskaityta 23, sužeistų labai daug, suimtų komunistų virš 2000. Su vokiečių komunistai ėjo išvien Maskvos komunistai. Maskva atsiuntusi vadą Manielskį su trim „črezvičaikos" nariais ir trimis štabo karininkais, kurie podraug su vokiečių komunistais dvi savaiti ruošę gegužės mėn. 1 dienai sukilimą. Anot Rygos laikraščio „Segodnia", Berlyne rasta komunistų radijostotis, kuri stačiai susiekdavo mūšių metu su Maskva. Kodel Maskva taip daug dėjo pastangų sukelti revoliuciją Berlyne, gal ateity paaiškės. Bolševikai visada ne taip, kaip kiti žmonės, bet savotiškai galvoja. Su vokiečiais jie politikoje geriau gyvena, tai ir padovanojo gegužės mėn. 1 dienai geriausią savo kruviną dovanėlę. Juk bolševikai yra proletarai ir kitokių dovanėlių savo draugams neturi. Žinoma, politikai dabar spėlioja, kad tuo sukilimu bolševikai norėję visai Rusijai parodyti, kad jie yra dar galingi, kad ir kituose kraštuose gali susilaukti komunizmo įsigalėjimo, kad jų skelbiamoji pasaulinė revoliucija tai ne svajonė, nes tam Rusijoje jau mažai kas tiki ir komunizmo dienos baigiasi. Štai Berlyno sumišimas — Maskvos dabartiniems ponams buvo reikalingas. Be to toji komunistų demonstracija Berlyne nėra labai pavojinga Berlyno kapitalistams. Jie dabar derasi Paryžiuje su Amerikos, Anglijos ir Prancūzijos kapitalistais del karo atlyginimų. Ir bolševizmo pavojus Vokietijoje verčia antantos kapitalistus labai neapsunkyti Vokietijos kapitalistų mokesčiais. Šį kartą Maskvos komunistinis proletariatas galėjo eiti ant Berlyno kapitalistų pavadžio. Berlyno policijos viršininkas sulaikė 3 savaitėms socialistų laikraščius: „Rothe Fahne" ir „Volksecho" už kurstymą. Vokietijos reichstage komunistai-atstovai geguž. 2 d. išvadino socialistus „galvažūdžiais" ir „padaužomis" ir pareikalavo nutraukti posėdį. Visų partijų atstovai tam pasipriešino. Tada komunistai, giedodami „internacionalą" apleido reichstagą. Toliau posėdžiauta be komunistų.

*

Anglijos atstovas Ženevos nusiginklavimo komisijoje lordas Kušendunas pareiškė gegužės 2 d., kad Anglijos vyriausybė turinti dabar sunkenybių sąryšy su parlamento rinkimais.

Birželio mėn. būsianti sudaryta nauja Anglijos vyriausybė sulig rinkimų davinių. Po to nusiginklavimo klausimais jūroje bus tartasi su Amerikos Jungtinėmis Valstybėmis ir tada tik anglai galėsią dalyvauti šioje nusiginklavimo komisijoje.

— Anglijos parlamente gegužės 2 d. darbo partijos atstovai Wedguood ir Malone paklausė vyriausybę, kas daroma trijų komisijoje tautinių mažumų klausimais. Ministeris atsakė, kad toji komisija esanti Tautų Lygos skirta raportui parašyti apie procedūrą tautinių mažumų klausimais t. y. kaip turi elgtis su valstybėmis Tautų Lyga, kai esti liečiami tose valstybėse tautinių mažumų reikalai.

Prancūzijoje geguž. 5 d. įvyko į miestų tarybas rinkimai. Atstovai dabar renkami 6 metams. Šie rinkimai be abejo turi politinės reikšmės, nes miestų tarybos paskui renka savo atstovus į Prancūzijos senatą. Dažnai miestų atstovai senate nusveria politikos kryptį.

Sostinėje Paryžiuje renkama 80 atstovų. Kandidatų rinkimams atsirado 1200. Suprantama, kad agitacija eina labai aštri.

Labai prancūzų kapitalistai yra susirūpinę paskutiniu Amerikos atstovo Joungo pasitarimu su vokiečių atstovu Schachtu. Pasikalbėjimas laikomas paslapty. Prancūzai norėtų jau nusileisti, tik kad vokiečiai parodytų bent kiek geros valios.

Jokiu būdu prancūzai negali daryti nusileidimų politikoje. Paryžiuje kalbama, kad vokiečių ir kitų Vakarų Europos valstybių bus susitarta, einant Amerikos atstovo Youngo projektu. Gal delto Maskva suruošė gegužės 1 dieną Berlyne vokiečiams komunistinę pirtį.

*

Amerikos Jungtinės Valstybės gegužės 4 d. pareiškė, kad Gibsono pareiškimo apie kariuomenės rezervų mažinimą nereikia taip suprasti, jog Amerika būtų savo nusistatymą tuo klausimu pakeitusi. Amerika tik nenori kištis į kitų valstybių kariuomenių reikalus sausumoje ir tai palieka joms pačioms susitarti. Pati Amerika jau savo sausumos kariuomonę sumažino iki minimumo.

*

Italijos žymus politikas Grandi vieši dabar Vengrijoje. Vengrų spauda nuoširdžiai sveikina italų žymų politiką ir duoda tai vizitai reikšmės. Planuoja Romos ir Budapešto politikos platesnes sutartis. Grandi savo kalboje pagyrė didelę vengrų pažangą po karo, kurs buvo dvi kultūringi italų ir vengrų tauti pastatęs priešų pusėn, ir pažymėjo, kad dabar tų tautų draugingumui nėra kliūčių. Neužilgo Grandi rengiasi važiuoti Lietuvon aplankyti prof. Voldemarą, kurs pernai viešėjo Romoje.

*

Austrijos ministerių kabinetas po ilgų svyravimų sudarytas. Ministerių pirmininku arba kancleriu yra Steeruvitz. Ministerių kabinetą sudaro: 6 krikščionys-visuomeninkai, 2 vokiečiai-tautininkai ir 1 valstiečių sąjungos. Vokiečių kanclerio pasveikiniman naujas Austrijos kancleris jau pasisakė, palaikysiąs Austrijos ir Vokietijos draugingus ryšius.

*

Amerikos Jungtinių Valstybių imigracijos komiteto pirmininkas Johnsonas parlamente pareiškęs, kad įvažiavimas Europos darbininkams Amerikon turi būti uždarytas. Kitaip ir Amerikoje paaštrėtų socialinės kovos. Jis važinėdamas Amerikoje pažinęs, kad leisti iš Europos darbininkų negalima. Uždraudus įvažiavimą, nebus Amerikoje bedarbės. Amerikon galėsią atvažiuoti tik artimesnieji amerikiečių giminės.

*

Rusijos atstovai Ženevoje buvo įteikę savo sumanymą del nusiginklavimo. Tas sumanymas nepriimtas.

Popiežiaus Pijaus XI jubiliejus.

Popiežius Pijus XI baigia šiemet 50 metų kunigavimo. Tos sukaktuvės labai brangios popiežiui. 50 metų kunigavimo — tai 50 metų darbo Viešpaties darže. Malonu pažvelgti atgal į nuveiktus darbus, į laimėtas kovas, į gautas iš Dievo malones, juo labiau, kad Jo šventenybę Pijų XI Dievo apveizda yra vedusi per aukščiausius savo tarnybos laipsnius iki visos Bažnyčios Ganytojo.

Popiežiaus iškilmės duoda progos katalikams sumegzti artimesnių santykių su savo Aukščiausiu Ganytoju, pareikšti jam savo vaikiškos meilės, pagarbos ir džiaugsmo. Visų šalių katalikai skuba tai daryti. Vieni važiuoja Ryman, asmeniškai norėdami savo pasveikinimus popiežiui išreikšti, kiti pas save taiso iškilmingas pamaldas, rengia jo garbei akademijas, muša jam sveikinimo ir atsidavimo telegramas; treti rengia adresus, taiso dovanas. Žodžiu, kiekvienas, kaip išmano, taip dalyvauja popiežiaus iškilmėse. Popiežius visų tėvas.

Popiežius iš savo pusės visiems dėkoja, visus priima, visus žadina prie tos progos daugiau rūpintis Kristaus mokslo palaikymu ir platinimu ir, kad jo vaikai turėtų daugiau dvasios gėrybių ir džiaugsmo, skelbia nepaprastą jubiliejų visiems metams su visuotinais atlaidais.

Ir mes lietuviai popiežiuje matome savo tėvą. Mes katalikų Bažnyčios nariai; o jis jos vadas, ganytojas. Kristus pašaukdamas jį į tą vietą, o mus į katalikų Bažnyčią, sudarė tarp mūsų ir tėvo ir vaiko santykius. Mums Kristaus valia—šventa. Bet ir pats Pijus XI savo santykiu su mumis lietuviais kelia mumyse meilę. Popiežius Pijus XI yra buvęs prieš 10 metų mūsų krašte, lankęs mūsų miestus, įstaigas, bažnyčias. Jis mus pažįsta, o mes jį. Jis matė mūsų vargus tuoj po karo ir, kaip mokėjo ir galėjo, maldė ir ramino.

Karas pakeitė valstybių sienas: kur buvo viena valstybė, atsirado kelios. Senųjų vyskupijų sritys atsirado dviejose valstybėse. Reikėjo būtinai iš naujo pertvarkyti vyskupijų sienos ir sudaryti naujos bažnytinės provincijos. Popiežius, tvarkydamas Lenkijos bažnytinę provinciją, iš lenkų užimtos Vilniaus vyskupijos dalies padarė arkivyskupiją. Lietuviams pasirodė tai labai skaudu: imta aiškinti, kad popiežius pripažino Vilnių Lenkijai. Popiežius, žinoma, tos minties neturėjo ir į lietuvių lenkų ginčą kištis nenorėjo, kita vertus, ne jo galioje tas ginčas buvo ir išspręsti, popiežiui reikėjo tik esamose sienose sutvarkyti bažnyčios valdymas. Atidėlioti tai dar toliau atrodė ir nepatogu ir pavojinga. Bet lietuviai dėl didelės meilės ir išsiilgimo prie Vilniaus su tuo sutikti nenorėjo.

Laikraščiuose pasirodė karčių straipsnių su priekaištais, popiežiui padaryta net demonstracijų prieš popiežiaus pasiuntinį Kaune: kažkas net akmenį įmetęs pasiuntiniui pro langą, o Lietuvos pasiuntinys Ryme įteikė popiežiui šiurkščią notą (raštą). Santykiai tarp popiežiaus ir Lietuvos nutrūko.

Bet ėjo dienos ir mėnesiai. Karštis atslugo ir a. a. vyskupui J. Matulevičiui vėl pavyko sudaryti gerus santykius tarp Lietuvos ir popiežiaus.

Popiežius užsiėmė ir Lietuvos bažnyčios sutvarkymu. Iš Lietuvos padarė atskirą bažnytinę provinciją, tiesiai priklausomą nuo popiežiaus. Visą plotą paskirstė į keturias vyskupijas ir gerbdamas lietuvių jausmus ir teises prie Vilniaus, iš b. Vilniaus vyskupijos pakraščių sudarė atskirą vyskupiją. Imant domėn valdymo reikalus, ta vyskupija buvo nepatogu daryti, nės ji eina ilga, bet siaura juosta Lietuvos valstybės pakraščiu, bet, kadangi lietuviams Vilniaus vyskupijos panaikinimas būtų buvęs skaudus, popiežius ją paliko. Bažnytinės provincijos sudarymas buvo lietuviams laimėjimas: lietuviai dabar bažnyčios dalykuose darėsi nepriklausomi nuo kitų tautų kaimynų — lenkų, vokiečių, latvių. Be to, lietuviai gavo daugiau vyskupų ir gali bažnytinėse sferose, Bažnyčios hierarchijoje, daugiau reikšti.

Reikšdamas savo susidomėjimą Lietuvos bažnyčia, popiežius Pijus XI pernai davė jai atskirą savo nuncijų (pasiuntinį) ir parinko palankų mums žmogų J. E. Bartollani. Šiuo nuncijumi lietuviai katalikai patenkinti ir yra jį apsupę didele pagarba ir meile.

Pijus XI neužmiršta ir katalikiško jaunimo auklėjimo. Kai Lietuvos vienuolynai steigia mokyklas; popiežius padeda savo aukomis. Ypač gausiai aukų gavo Kauno jėzuitų gimnazija.

Mes, Vilniaus lietuviai, turėdami galvoje, kad popiežius Pijus XI mūsų ganytojas ir tėvas; atsimindami gerus jo jausmus mūsų tautai, dalyvaujame su džiaugsmu jo iškilmėse. Vasario mėnesyje kun. K. Čibiro iniciatyva ir pakvietimu buvo susirinkę lietuvių katalikiškų draugijų atstovai ir susitarę, popiežiaus jubiliejų iškilmingai paminėti, išrinko tam komitetą. Į komitetą pateko p. K. Stašys, kun. šamb. Viskantas, p. dir. M. Šikšnys, kun. K. Čibiras ir stud. K. Blažys. Komitetas nutarė per Jo Šv. Pijaus XI vardines, geguž. 12 d. surengti iškilmingą akademiją, tą pačią dieną šv. Mikalojaus bažnyčioje iškilmingas pamaldas, mušti popiežiui pasveikinimo telegramą ir, jei atsiras norinčių, sudaryti tikybinę išvyką į Rymą liepos m. pradžioje. Tie sumanymai ir vykinami.

Kad popiežiaus iškilmės suartintų mus dar labiau su mūsų ganytoju, kad mūsų katalikiški jausmai sustiprėtų ir mes pasiūgėtume per tuos metus Dievo malonėje ir dorovėje! O jo Šventenybę Popiežių Pijų XI telaiko mums sveiką ir laimingą Aukščiausis Viešpats dar ilgus, ilgus metus!

A. R.

— Alžiro laukuose pasirodė daug skėrių, kurie naikina pasėlius. Prancūzai prieš juos pavartojo liepsnasvydžius. Nors kartą naikinimo ginklas pavartotas ne žmones žudyti.

Atsišaukimas.

Švento Kazimiero D-jos Skyrius Švenčionyse Sekminėse rengia maldininkų išvyką Vilniun. Taip gi prašo prisidėti ir kitus Švenčionių apskrities Šv. Kazimiero Dr-jos skyrius.

Iš Švenčionėlių vykstame šeštadienį 7 val. vakarą. Grįžtame pirmadienį 3 val. p. p.

Bilietus perkasi kiekvienas sau (kainuoja į abu galu 8 auks. 20 sk.)

Pastaba: Vykstančių sąrašus skyrių valdybos privalo atsiųsti Švenčionių skyriaus valdybai ne vėliau kaip š. m. 15 dieną.

Valdybos Pirmininkas V. ŠIEKŠTELĖ.

Brangūs Tautiečiai!

Nūsų brangios Tėvynės sūnūs, amžiais vergijos pančiuose vaitoję, atbunda ir, nors dar nedrąsiais žingsniais, žengia pirmyn. Globėju sau pasirinko Lietuvos patroną, Karalaitį Šventą Kazimierą. Jo ir švenčiausios Motinos garbei įsigijo gražią bažnytinę vėliavą. Bet jaunuomenė, skurdo supančiuota, nežiūrint gerų norų ir troškimų, už vėliavą dar neatsilygino — trūksta lėšų. Todel ji kreipiasi į visus tautiečius su karščiausiu prašymu paremti aukomis, o kartu žemiau išvardytiems aukotojams Skyriaus Valdyba taria širdingiausį ačiū.

Šv. Kazimiero Dr-jos Švenčionių Skyriaus Valdyba.

Redakcijos prierašas: „Vilniaus Rytojus" kartu su šiuo atsišaukimu yra gavęs iš to skyriaus pirmininko p. Šiekštelės ir aukavusių vėliavai įsigyti lapą su 212 pavardžių; iš lapo matyti, kad duosnūs aukotojai yra sudėję 497 auks. 55 skatikus. Lapo del vietos stokos nededame.

KORESPONDENCIJOS.

Vilniaus-Trakų apskr.

Noškūnai, Kaniavos vals. Skaitant korespondencijas griaudu darosi, kad iš mūsų apylinkės beveik nieko nerašoma. Atrodo, kad mes ištiesų gyvenime stovi vietoje. Tačiau yra kiek kitaip. Paskutiniu metu mūsų apylinkės lietuviai sukruto steigti draugijų skyrius, išsirašydami laikraščius ir tt. Balandžio mėn. 21 d. įvyko mūsų sodžiaus Šv. Kaz. D-jos skyriaus steigiamasis narių susirinkimas. Narių išsirašė 37, daugiausiai mergaitės. Nereikėtų atsilikti ir berniukams. Pirmininku išrinkome Joną Latvį. *X.*

Pamerkys, Valkinykų vals. Balandžio 28 dieną, š. m. vietinis Šv. Kazimiero D-jos skyriaus mokytojo p. Miknos padedamas, surengė vakarėlį. Vaidino *„Ant bedugnės krašto"*, pasakyta monologas, deklemacijos.

Šis vakarėlis čia pirmas, ir todel rengėjus tenka pagirti, kad nemažai pasidarbavo. Viskas buvo atlikta gangerai. Laike pertraukų publika dainavo lietuviškai.

Po vaidinimo visi užtraukė tautos himną. Nors diena buvo lietinga, bet žiūrėtojų prisirinko pilnutėlis kluonas. Buvo bemaž visi šios parapijos liet. mokytojai ir aplinkinių kaimų jaunimas. Matėsi keletas gelžkeliečių kurie net laike Liet. Himno nemalonėjo atsistoti arba nusiimti kepures. (Tai liūdymas jų kultūriškumo Red.).

Tenka pagirti darbščias pamerkietes mergaites, kurios labai gražiais, margais, savo audiniais papuošdamos sceną, tiesiok žavėjo žiūrėtojus. Jaunimas šoko pasidalinęs į dvi vietas, nes vienoje troboje negalėjo sutilpti. Šokėjų tarpe netruko ir kepuriuočių su papirosais dantyse. Už tat reikia papeikti bernai iš kitų sodžių. Vietinis jaunimas tenka pagirti ir palinkėti, kad ateity vėl suruoštų panašių vakarėlių.

Viešnia.

Giraitė, Valkinykų vals. Mūsų sodžius per keletą metų, buvo lyg apmiręs. Bet įsikūrus šv. Kazimiero D-jos skyriui vėl atgijo, ir ėmėsi darbo. Pav. pareina 18 egz. „Vilniaus Rytojaus" ir 10 egz. „Jaunimo Draugo". Skyrius taip pat daro kas mėnuo susirinkimus, ir ruošia vakarėlius. Balandžio m. 7 dieną su vaidino didelį veikalą *„Aušros Sūnūs"*. Nors giraitiečiai ir skubotai rengė šį vakarą, bet vaidintojai savo roles atliko gerai. Vietinės visiems žiūrėtojams darė nepaprastą įspūdžio. Kaip žmonių supratimas didėja rodo ir tas pavyzdys, kad mūsų skyrius pirmais metais turėjo tik 11 narių, o dabar 63.

Ilgą laiką priklausėme prie ūkio ratelio Matuizose, bet kadangi tas ūkio ratelis nieko neveikia, tai nutarėme steigti ratelį savo sodžiuje.

V—das.

Švenčionių apskr.

Kalninė, Melagėnų vals. Ilgai buvome apsnūdę ir manėme, kad paskęsime tamsumoje. Laimei betgi pradėjome šiaip taip krutėti ir nesenai įsteigėme Šv. Kazimiero Draugijos skyrių, kuris susyk įnešė bent kiek šviesos apsnudusian gyveniman. Dabar jau turime išsirinkę valdybą, turime ir knygynėlį, kuriame yra apie 100 egzempliorių knygų. Jomis jaunimas noriai naudojasi.

Lietų Vedėja.

Ligūnai, Dūkšto vals. Bal mėn. 21 d. buvo suruoštas šios vakaras. Vaidinta „Audra Giedroje". Buvo numatyta monologų ir deklamacijų, bet susirgus artistui, neįvyko. Po to jaunimas žaidė ir šoko pritariant orkiestrui. kurį veda Dūkšto varginінkas p. P. Mikuckis. Gaila tiktai, kad vakarėlyje matėsi ir girtų, kas gadino gerą įspūdį.

Tą patį vaidinimą mūsų artistai pakartojo gegužės 5 d. Padisny.

Tolimas.

Krikonys, Melegėnų vals. Krikonių sodžiuje balandžio 21 Šv. Kazimiero skyriaus jaunimas surengė pirmą kartą vakarėlį. Vaidinta „Trys Mylimos", pasakyta du manologai, jaunų mergaičių, pasirėdžiusių tautiniais rūbais, pasakyta keletas tautinio turinio eilių. Nors Krikoniškiai pirmą kartą pasirodė scenoje, bet viskas nusėjo kuogeriausia: scena įtaisyta su skoniu: vytis, kilimas, tautiškoms velėvoms papuošta, tvarka pavizdinga, pasirodo, kad viską galima padaryti, jei žmogus nori ir supranta. O Krikonių jaunimas kitados buvo garsus peštinėmis, šiandieną aprimo, šviečias ir kitus ragina šviestis. Vienas dalykas tik yra peiktinas: slaptes šinkavimas degtinės sodžiuje. Jaunime, vyk laukan tokias pardavėjas, nes jos tik tvirkina tave ir tavo mažutėlius.

Šarka.

Breslavės apskr.

Girdžiūnai, Rimšės vals. „Vilniaus Rytojaus" Nr. 16 (22) tilpo korespondencija iš Girdžiūnų sodžiaus kur apsilenkta su teisybe, todel turim viešai pasiaiškinti. Pas mus pereina ne 4 egz. „Vil. Ryt." bet 5 egz. „Vil. Ryt." ir 2 egz. „J. D.", knygas ir laikraščius noriai skaitom, susirinkimuose kalbamės tik lietuviškai, ypatingai mėgstam lietuviškas daineles, šokiuose nevartojam svetimų „kółeczkų", ir tuo būdu tautinis ir kultūrinis susipratimas jaunime žengia pirmyn, nes žinome, kad gimtoji tėvų kalba yra brangiausia Dievo dovana na. Dėka p. mokytojui L. Gaideliui įsteigus Birniūnuose Šv. Kaz. Dr. skyrių visi įsirašė nariais.

Žilvitis.

Gardino apskr.

Randamonys. Randamonių kaimas priklauso prie Druskininkų pašto, pašte nieko negalima išgauti be tam tikros knygos. Ta knyga buvo, bet per metus suplyšo, taigi žmonės pirko naują. Kartą beveik visi ūkininkai susirinko kaimo reikalais ir prie progos paprašė šaltyšiaus pasirašyti pašto knygoje; tas mūsų „gerasis šaltyšius" pareikalavo iš žmonių 7 auks.; žmones nesudėjo ir, žinoma, nesudės, — knygos ir neturime.

Balandžio mėn. buvo atsivilkęs nežinia iš kur koks tai „daktarėlis", kuris netik gydė bobutes, bet dar būrė iš kortų; mergaitės ir keli berniukai, bėgte bėgo pas jį burti, nešdami tai kiaušinių, tai paskutinį skatiką. Taip tas „daktarėlis" prabuvo visą savaitę. Tuo tarpu mūsų „gerasis šaltyšius" nė nepaklausė to „daktarėlio", ar jis turi kokius dokumentus ir kodel neužsimeldavo.

Jaunimo Randomonyse yra daug, visi susispietę į Šv. Kazimiero D-jos skyrių. Toji draugija įkurta 1927 met., bet iki šių metų didelio gyvavimo neparodė. Tik „Ryto" atsiųstoji mokytoja padarė susirinkymą ir skyrių šiek tiek sutvarkė.

Turim knygynėlį, tik, gaila, mažą, vos 47 egzemplioriai; prašėme iš Centro daugau, bet dar atsakymo negavom. Kadangi knygų turime nedaug, todel laikraščius skaitome beveik kiekvienas, „Vil. Ryt." 23, „J. D-go" gauname 4 egz. ir „Zycie Ludu„ 3; be to dar ateina keletas iš Amerikos.

Juraukos Sūnus.

Lydos apskr.

Plikiai, Rodunės vals. Mūsų kaimas nedidelis, apie25 ūkininkai, visi lietuviai. Dėka A. Gruodžio pasidarbavimui dar rusų laikais mokinome savo vaikeus lietuviškai. Bet dabar jau sunkiau: Jau penkti metai rekalaujame lietuviškos mokyklos, vienok mūsų reikalavimo valdžia nepatenkina. Jaunimas naudotis šviesos žiburiu, įsteigė šįmet Šv. Kaz. Dr. skyrių, į kuri įsirašė 46 nariai. Per pirmą susirinkimą nutarė įsisteigti knygynėlį, daryti paskaitas, lošti vakarėlius ir t. t.

Tik laikraščių kiek permažokai pas mus skaitoma: 5 egz. „Vil. Ryt." ir 5 „J. D." Bet tikimės, jog ateity pasitaisys.

M. D.

Suvalkų apskr.

Žagariai, Beržnyko vals. (*Kratoms nesimato galo*). Balandžio 26 dieną atėjo iš valsčiaus, policijos pszodownikas su kitu policininku į Žagarius pas p. K. Babkevičių, pas kurį yra Šv. Kazimiero Draugijos Žagarų skyriaus knygynėlis, ir padarė kratą. Išvertę visas knygas, ypač ieškojo knygelių aprašančių ir liečiančių Vilnių, kurių pas mumis tokių visai nesiranda, išrinkę, paėmė keliolika egzempliorių knygų, kuriose maž daug liečia Lietuvą. Paskum klausinėjo knygelių ar neturi liečiančių ir aprašinėjaučių apie Vilnių. Ką tai reikštų?

Maximus.

Red. Prierašas. Del tokio neleistino policijos elgėsio, skyriaus valdyba turi pranešti centrui, kuris savo ruožtu padarys atatinkamų žygių.

Punskas, Seinių vals. Bal. mėn. 21 d. Šv. Kazimiero D-jos skyriaus susirinkime, kuriame dalyvavo vietos vargoninınkas p. Cibulskis, sudaryta choras. P. C. žadąs išmokyti chorą gražių lietuviškų dainelių. Ba to jaunimas noriai mokosi iš knygų deklamuoti eiles. Malonu, kad šiame kampelyje atgimsta lietuviškoji daina, kuri randa mylėtojų ypač jaunimo tarpe.

Nep Akis.

Kraivenai, Andrejavo val. Vargas šitam sodžiui, stovinčiam prie pat demakracinės linijos. Dažnai lankosi girtieji kareiviai, gąsdindami žmones. Pav. Balandžio 25 d. atėję du girti kareiviai pas ūk. J. Misiukaičių. Pradėjus kibti ūkininkas vos paspruko nuo girtųjų, o jie likę išgązdino sergančią jo žmoną. Tiesiog vargas su neprašytais svečiais.

N. Akis.

Nepriklausomoj Lietuvoj.

Lietuvos šaulių Sąjungos pirmininkas.

Balandžio mėn. 27 d. Lietuvos Šaulių Sąjungos valdyba išsirinko šiems metams savo pirmininku p. Antaną Žmuidzinavičių, P. Žmuidzinavičius yra žinomas dailininkas-tapytojas, gyvenęs ilgus metus prieš karą ir po karo Vilniuje.

Gegužės 1 d. Kaune.

Iš tikrų šaltinių pranešama, kad gegužės 1 dieną Kaune demonstraciją mėgino padaryti komunistai. Susirinkus žydelių bandai, policija išvaikė suimdama 40 asmenų, iš kurių 80 nuoš. žydų, — kiti svetimšaliai.

Teroristų pasikėsinimai.

Šio mėn. 2 d. Marijampolės kriminalinės policijosbutan buvo įmesta bomba. Sprogusi sunaikino buto dalį, bet aukų žmonėse nėra. Del tokių pasikartotinų pasikesinimų policija ėmusi smarkiau ieškoti teroristų ir šio mėn. 3 d. Trakų apskrity susekta teroristų banda, kuri ruošė pasikėsinimus. Už kiekvieną pasikesinimą teroristai gaudavę 1200 dolerių.

Iš kur tie pinigai eina, nesunku suprasti. Policija iki šiol suėmė keletą teroristinės bandos narių.

Prie progos reikia pažymėti, kad išeinąs Vilniuje plačiai žinomas beglių organas „Pirmyn" kiekviename beveik numeryje kviečia prie teroro Lietuvoje, patardamas šaudyti gyventojus, užimančius tą ar kitą valstybinę vietą. Panašumas supuola.

Juk ne paslaptis, kad ir nesenai sumitieji Šiauliuose 4 teroristai priklauso prie emigrantų. Dabar, kaip praneša Lietuvos spauda, jie perduodami karo lauko teismui ir jiems gresia mirties bausmė.

Konsoliduojasi.

Prieš keletą dienų buvęs „Lietuvos Žinių" redaktorius p. P. Dailydė paskirtas aukštuoju Užsienių Reikalų Ministerijos valdininku ir artimiausiu metu būsiąs paskirtas Lietuvos atstovu Švedijoj. Šis žingsnis aiškiai parodė, kad Lietuvoje po truputį partijos konsoliduojasi, kas, žinoma, prisidės prie antagonizmų sumažėjimo.

Jubiliejinis spaudos platinimo mėnuo.

Vyriausias lietuvių spaudos atgavimo sukaktuvėms paminėti komitetas yra nutaręs suruošti jubiliejinį spaudos platinimo mėnesį. Laikas nužiūrėta birželio mėn.

Ar nevertetų kas panašu suorganizuoti ir Rytų Lietuvoje?

Italijos ministeris Lietuvoje.

Iš Kauno pranešama, kad artimiausiu metu atvyksiąs Lietuvon Italijos Užs. Reikalų viceministeris Grandi. Bus tai

revizitas Lietuvos užs. reikalų ministeriui Voldemarui, kuris pernai lankėsi Ryme.

D-ro J. Basanavičiaus auklėtinis, bulgaras p. Raičevas, Kaune.

Balandžio m. 28 d. valstybės teatre įvyko pirmosios gastrolės tenoro P. Raičevo. Tai yra bulgaras, garsus dainininkas; pasikalbėjime su spaudos atstovais pareiškė:

— Dabar atvykau iš Paryžiaus, kur drauge su jūsų didžiuoju dainininku Kipru Petrausku dainavome Privatinėj Rusų Operoj. Naudodamasis liuosesnio laiko tarpu, atvykau į Kauną.

Kalba nukrypsta aplink dainininko asmenį,

Esu gimęs Bulgarijoj, Varnoj. Dainavimo mokslus baigiau Maskvoje; ten su jūsų dainininku Kipru Petrausku mokinomės vienu laiku ir mūsų debiutai įvyko vienais metais.

— Mes girdėjome, kad Jūs pažinojote Dr. J. Basanavičių?

— O, taip, ir labai gerai! Tai buvo mano tolimoj tėvynėj Bulgarijoj, Varnos mieste. Dr. J. Basanavičius gyveno tų pačių namų, kur ir mano tėvai gyveno, antrame aukšte. Tąsyk aš buvau mažas vaikas. Dr. J. Basanavičius mane auklėjo. Tik jūsų Patrijarcho dėka aš po šiai dienai turiu laimės gyventi, nes jis mane savo rūpestingu gydymu nuo sunkaus pleurito išgydė. Tam didžiam Lietuvos Vyrui dėkingumą nešiosiu savo širdy iki gyvenimo pabaigos.

Atsisveikinant p. P. Raičevas parodė prieš savę padėtus šeimos atvaizdus: mirusios savo motinos, kuri su Dr. J. Basanavičium buvusi artimoj pažintyj, žmonos ir sūnelio, kurie nudien gyvena Bulgarijoj.

Lietuvos kryžių muziejus.

Lietuvių Meno kūrėjų draugija yra nutariusi artimiausiu metu įsteigti Kaune Lietuvos kryžių muziejų. Tame muziejuje bus dedama senieji Lietuvos kryžiai, kurių esama Lietuvoje labai gražių.

Lietuvos viešbutis Klaipėdoj.

Geriausias ir didžiausias viešbutis Kaune „Lietuvos Viešbutis" nesenai nupirko „Viktorijos" viešbučio Klaipėdoj didesnę akcijų dalį. Tuo būdu didžiausias Klaipėdoje „Viktorijos" viešbutis perėjo lietuvių rankosna.

Puošia Lietuvą.

„Lietuvai pagražinti Draugijos" rūpesniu pereitais metais Lietuvoje pasodinta 30 tūkstančių medelių. Ta pati draugija šiemet, minint spaudos atgavimo 25 metų sukaktuves, nutarė šio mėn. 6—9 dienomis pasodinti daugybę „spaudos medelių", kurie primintų būsiančioms kartoms laisvės atgavimą.

Naujas gen. Plechavičiaus paskyrimas.

Spaudos pranešimu, buvęs Lietuvos vyriausiojo štabo viršininkas gen. Plechavičius skiriamas Lietuvos karo atstovu Italijon.

VIETOS KRONIKA.

Dar tų betrūko.

Lenkų spaudoj pasirodė žinių, kad dar šį mėnesį atvyksią Vilniun Lietuvos pirkliai ir pramonininkai užmegsti santykių su lenkų pirkliais.

Kokie tie santykiai bus, jeigu nėra santykių tarp Lietuvos ir Lenkijos, žino tur būt tik biznieriškos pirklių galvos.

Netikęs protestas prieš nekultūringą užpuolimą.

Pereito mėnesio gale nuvykus lenkų operai į Vokiečių Sileziją Opolio miestan, kur ji rengėsi vaidinti, vokiečiai netik neprileido prie vaidinimo, bet dar gerokai lenkų artistus apdaužė ir sunaikino atsivežtus muzikos instrumentus. Prieš tai lenkai įvairiose vietose rengia protesto mitingus, kuriuose labai aštriai kalbama ir pasmerkiama vokiečių elgėsys. Sujudo protestuoti ir Vilniaus lenkai studentai. Pereitą sekmadienį keli šimtai stūdentų rėkaudami su orkiestru praėjo Mickevičiaus ir Didžiąja gatvėmis, o atėję Vokiečių gatvėn užtėpliojo gatvės pavadinimą ir vietoj „Vokiečių" gatvė, pripeckelino ant sienų angliais —„Opolio" gatvė.

Kaip matome nekultūringas buvo vokiečių pasielgimas, bet ne geresnis ir protestuojančių.

Lenkų šventė.

Šiemet gegužės 3 d. Vilniaus lenkai šventė menkiau, negu kitais metais. Daugiau buvo jaučiama oficijališkumo, o visai beveik nesimatė jokio žmonių ūpo pakėlimo.

Bedarbės pasekos.

Vilniuje bedarbių nestinga ir jų skaičius, nežiūrint ir pavasario, vis dar didėja. Jų šelpimu rūpinasi ir Vilniaus magistratas. Kaip jis atlieka savo pareigas, galima spręsti iš tokio atsitikimo. Vienas bedarbių, besirūpindamas magistrate pašalpos, susikivirčijo su valdininku ir, nieko nelaukdamas, taip smarkiai jį kirto, kad net išbiro du dantys. Bedarbis vyresniam magistrato valdininkui pasakė: „palauk, ir tu gausi savo". Tikrai, skurdas ir badas daug gali ir reikėtų ieškoti priemonių jų pašalinimui. Bet miesto tėvų galvos užimtos paminklais Gdinėj, automobiliais, N. Lietuvos „emigrantų" šelpimu; skurdo mieste sumažinimas — jiems antraeilis dalykas. Jau dabar jie galvoja, kad reikia sumažinti darbininkų skaičius, nes prasideda namų statybos darbai. Sezonas tai prasideda, bet kur tie darbai?

Tai bent broliavimasis.

Kaip jau minėjome, lenkų šventėje šio mėn. 3 d. dalyvavo keli Latvijos atstovai. Pasirodo, kad jie atvažiavo ne patys gauti medalių, bet lenkams atvežė. Be aukštų kelių dešimtų medalių išdalijimo, kaip praneša lenkų spauda, latvių delegacija atvežė 3000 medalių lenkų karininkams ir net kareiviams.

Demarkacinės linijos gyventojų judėjimas.

Nuo šio mėn. 5 d. pradėjo veikti Lietuvos Lenkijos mažo susisiekimo sutartis, sulig kurios demarkacinės linijos gyventojai turį savo dirbamosios žemės abiejose pusėse, gauna tam tikrus ūkio liūdymus, su kuriais turi teisę pereiti demarkacinę liniją.

Mirė Apygardos Teismo vicepirmininkas A. Owsianko.

Pereitą pirmadienį netikėtai mirė Vilniaus Apygardos Teismo vicepirmininkas A. Owsianko. Velionis buvo žinomas visose gudų ir lietuvių politinėse bylose. Jis pav. pirmininkavo teismui nuteisiant 1923 m. lietuvių gimnazijos moksleivius ir pereitais metais garsioje gudų „Hramados" byloje.

Lietuviai kunigai į gudiškas parapijas.

Šiomis dienomis Eišiškių vikaras kun. A. Gruodys tapo perkeltas į Seliavičių parapiją, Slonimo apskritin. Tuo būdu Eišiškių parapijos lietuviai vėl palikti be lietuvio kunigo, kuris nukeltas į tolimąją Gudiją lenkinti gudų.

Kiek Vilniuje žydų?

Spaudos pranešimu, žydai patys suskaitė, kiek jų yra Vilniuje. Pasiremdama meldavimosi biuro daviniais, žydų savivaldybė priskaito žydų Vilniuje daugiau 53 tūkstančių. Tai tau ir Vilniaus lenkiškumas...

Aukos.

Nukentėjusiems del nederliaus.

Liko: (žiūr. Viln. Ryt. 17 nr.) 357,75 *Gauta:* U. Tartilaitė 10 auks., Žilienė 5 auks., A. Razukevičius 5 auks.

Varšuvos Lietuviai: T. Pikunaitė 10 auks., J. Darilavičius 10 auks., J. Viršilaitė 5 auks., V. Dabkevičiūtė 5 auks., Kačarauskienė 1 auks. 50 sk., S Briliūtė 5 auks., M. Briliūtė 5 auks., P. Žigaitė 1 auks.

Viso labo 42 auks. 50 sk.,

A. Černiauskas 2,50 sk.

Driškūnų sodžius: P. Baubinas 1 auks., N. Ašmėga 1 auks., A. Baubinas 1 auks., V. Kazėnas 1 auks., P. Gasparavičus 50 sk., S. Ašmėga 50 sk., J. Jaurienė 50 sk., M. Blaževičius 50 sk., J. Skusevičius 50 sk.,

Viso labo 6,50 sk.,

Čeporaitė 4 auks., kun. J. Stankevičius 45 auks., per „Życie Ludu" redakciją 160 auks., X. Y. 500 auks., kun. Budzilas 15 auks., V. Urbonas 20 auks., kun., K. Michnevičius iš Dulsko 10 auks., kun. Gailuš 10 auks., A. Liobis 5 auks., P. Gaidytė 3 auks., L. Antanavičiūtė 3 auks., Z. Specius 2 auks., V. Vaiciechauskas iš Varšuvos 10 auks., X. X. 1 auks., B. Žižytė 10 a.

Žagarų kaimas: P. Dabkevičius 3 auks., K. Dabkevičius 2 auks., E. Dabkevičienė 1 auks., B. Petruškevičius 1 auks. 10 sk., S. Rakucevičius 30 sk., J. Jakubauckas 1 aus., J. Antanavičius 1 auks., J. Vektaris 1 auks., J. Mocikonis 1 a., A. Pševorckas 1 a., J. Brazinskas 1 auks J. Pečiulauskas 1 auks, J. Rekucevičius 50 sk., O. Dabkevičiūtė 40 sk., J. Pauliukonis 50 sk., P. Petruškevičius 50 sk., K. Mikalickienė 50 sk., M. Kliūčnykas 50 sk., T. Jančiulis 50 sk., A. Kuliešius 30 sk., M. Rudziūtė 30 sk., A. Ramanauskas 20 sk., V. Jakubauckas 20 sk., A. Rakucevičius 20 sk., J. Vektaris 20 sk., E. Kliūčnykienė 15 sk., V. Kmeliauckas 10 sk., A. Petruškevičius 1 auks., P. Peciukonis 1 auks., B. Mocikonis 50 sk., J. Jasinskas 30 sk., S. Marcinkevičius 1 auks.

Viso labo 23 auks. 25 sk.,

Kalesnykų, Pabaronės ir *Videnių* kaimai per kun. klebono Rudzį. Kun klebonas Rudzis 25 auks., kun. vikaras D. Pieška 15 a., K. Dringelis 2 auks., 30 sk., J. Dringelis 2 auks., A. Budėnas 2 auks., 70 sk., M. Stankevičienė 20 sk., A. Dringelis 1 auks., J. Dringelis 2 auks., V. Dringelis 2 auks., A. Dringelis 50 sk., A. Dringelis 1 auks., K. Dringelienė 50 J. Dringelis 50 sk., P. Šalenga 40 sk., V. Parapijonavičius 50 sk., P. Lasauskas 50 sk., E. Cironka 50 sk., A. Petrušis 50 sk., J. Miklušis 50 sk., J. Mortunas 50 sk., V. Kebėdzis 20 sk., A. Sukackas 50 sk., J. Bartaška 50 sk., J. Lasauskas 50 sk., J. Sukackas 50 sk., P. Šalenga 50 sk., M. Barcis 10 sk., J. Šalenga 10 sk., P. Parapijonavičius 20 sk., P. Petrušis 30 sk.

Viso labo 61 auks. 85 sk.

Visa 1312 auks. 35 sk.,

Iš jų nusiųsta:

Palušės parapijon	. . . . . .	150.00
Maksimonių sodžiun	. . . . .	6[illegible].00
Sen. Daugeliškių sodžiun	. . .	25.00
Lazdinių	„ . . .	75.00
Miežionėlių	„ . . .	81.00
Reškutėnų	„ . . .	72.00
Erzveto	„ . . .	200.00
	Visa . . .	666.00
	Liko . . .	646.35

Bibliografija.

M. Stankevičiaus **„Gera Kiaulė Ūkininkui Pinigas".** M. Šlapelienės Knygyno leidinys. Vilnius, 1928 m. spausdinta „Rucho" spaustuvėje. Kaina 2 auks. 64 pusl.

Yra tai naudinga kiekvienam ūkininkui knygelė, kurioje ras žinių apie kiaulių auginimą.

Redakcijos atsakymai.

Korespondentui iš Linkmenų. Veltui Tamsta dejuoji, kad mokytojas nevisuomet duoda vaikams riekelę duonos. Nejaugi Tamsta nežinai, kad tas maitinimas yra agitacija.

Panaitei. Panele, kokia gi mūsų skaitytojams bus nauda, kai jie sužinos, kad to sodžiaus jaunimas vasario 10 dieną šoko. Tai seni laikai.

Viską Žinančiam. Apie Tamstos sodžių korespondencija tilpo užpereitame numeryje.

Žiogui. Kad ir kaip norėtum įdėti Tamstos korespondenciją, negalime, ne del mūsų kaltės.

Miško Zuikeliui. Ne todel nededame Tamstos korespondencijų, kad nemėgtum Tamstos rašto, bet kad jose rašomi vien biaurūs dalykai. Štai kad ir dabar. Tamsta aprašai, kaip suėjęs jaunimas vieno ūkininko trobon pusigėrė ir susiskaldė galvas. Tai stačiai rašyti gėda. Tegu geriau apie Kozlapiškės, Čižiūnų ir kitų sodžių jaunimo ištvirkimą skaitytojai nežinos.

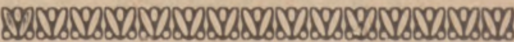
Vilniečiui. Prašome nekreipti domės, ką vienas ten pasako, ir savo darbą tęskite; visiems juk neįtiksi.

Maskoliui iš Zabalinių. Sunku jeigu taip yra, bet apie tai ir rašyt neverta.

P. K. V. Netilps, o antra vertus Tamsta nepadavei nei valsčiaus, nei apskrities.

Jonui. Nežinome ko Tamsta nori.

Kaimynei. Labai norėjome įdėti iš to sodžiaus korespondenciją, bet negalėjome. Kas atsitiko per Kalėdas — aprašinėti apie Sekmines, kaž kaip netinka.

Ateinantį sekmadienį, gegužės 12 dieną, 19 valandą „Apollo" salėje (Vilniuje, gatvė ul. Dąbrowskiego Nr. 5)

Jo Šventenybės Popiežiaus Pijaus XI

penkių dešimčių metų kunigavimo sukaktuvėms pagerbti įvyks iškilminga

AKADEMIJA

šia programa:

1. Akademijos atidarymas — Kun. Antanas Viskantas, Jo Šventenybės Šambelionas;
2. Lotyniškas Popiežiaus himnas „Tu es Petrus",
3. Paskaita: „Popiežius Pijus XI" — Kun. Šambelionas A. Viskantas;
4. Gounod'o „Ave Maria" — P. Marija Prancuzevičaite, P. Mikoša ir P. Kalinauskis;
5. Paskaita: „Popiežius Pijus XI ir Lietuvių Tauta" — Konstantinas Stašys, Laikinojo Lietuvių Komiteto Pirmininkas;
6. Giesmė: „Ateik Dvasia Švenčiausia" — Choras,
7. „Kilk dangun giesmė, jausminga"
8. Lietuviškas Popiežiaus himnas „Petro Laivas".

Įeinamuosius bilietus galima gauti pas 1) kunigą Šambelioną Antaną Viskantą, gatvė Portowa Nr. 10 b. 2, valandą 4-5 po pietų; 2) Šv. Kazimiero knygyne, Aušros Vartų gatvė Nr 12, nuo 9 val; 3) „Apollo" salėje akademijos dieną su Akademijos rengiamojo Komiteto narių rekomendacija; to komiteto nariai yra kun. Šambelionas A. Viskantas, P. Marcelinas Šikšnys, Lietuvių gimnazijos Direktorius, P. Konstantinas Stašys, Laikinojo Lietuvių Komiteto Pirmininkas, kun. Kristopas Čibiras, Šv. Mikalojaus bažnyčios klebonas.

Lietuvių Draugijos „Ryto" Skyriaus Valdyba Adutiškyje šaukia visuotinį narių susirinkimą, kuris įvyks gegužės m. 26 d. Švenčionių gatvė Nr. 26, p. Stepono Buroko bute:

Dienotvarkė:

1) Susirinkimo atidarymas,
2) Valdybos pranešimas,
3) Revizijos Komisijos pranešimas,
4) Valdybos rinkimai,
5) Laisvieji sumanymai.

Valdyba.

Leidėjas ir Atsak. Redaktorius Julius Navikas. „RUCH" Spaustuvė, Totorių g.